

Az iskola története

20 éves a badacsonytomaji „új” iskola

A Badacsonytomaj oktatástörténete 1770-től kísérelhető nyomon, amikor is a Zala Vármegyei Helytartótanács összeíratta a megyében működő iskolákat és tanítókat.

Ez alapján a település első tanítója Barbarics Ferenc akinek 1777-ben 9 növendéke volt. 1791 után Tomaj tanítója Kőszegi Dániel lett, tanítás a tanítói lakásban folyt. Az épület 1876. március 22-én leégett.

Ami szintén bizonyos 1899-ben a régi templom mellett felépült és 1901-től működött az a 3 tantermes szolgálati lakással közös iskolaépület, amelyet hosszú évtizedeken át „Felső iskolának” nevezünk.

A kőbánya megnyitását követően jelentősen növekedett a település lélekszáma, természetesen a tanulói létszám is, így a Felső iskola 3 tanterme kevésnek bizonyult.

1928-ban a Vasút utcában két tantermes iskola épült, amit alsó iskolának neveztek. Ezekben az években a tanulók

száma 150-200 fő közötti volt. Nyilvánvalóan a váltakozó tanítást is figyelembe véve a tantermi ellátottság szűk volt, zsúfoltság jellemezte az iskolai munkát.

Az 1950-es években a tanulók száma 300 fölé emelkedett, így elkerülhetetlenné vált új tanulócsoportok szervezése. Így lett tanterem az iparoskör, az akkori MNDSZ (ma pártok háza) helyisége.

A folyamatosan növekedő tanulói létszám elhelyezését biztosítani kellett. Ezért, a vasút utcában levő tanácsházát alakították iskolává, miközben a Fő utcában levő jegyzői lakásból tanácsháza lett.

A volt tanácsházi iskola 1951-ben került átadásra, így 1950-ben 10, 1952-ben 12 tanulócsoporttal működött az intézmény. Ekkor 8 tanterem állt rendelkezésre, ami a szükségletet nem tudta kielégíteni. Ideiglenesen az iskola megkapta az ÁNYOS

villát (rendőrségi épület) ahol is 2 tantermet tudtak kialakítani, mely 1 évig lehetett iskola.

Az 1960-as években a tanulói létszám jelentősen meghaladta a 300 főt, így újabb tantermeket kellett az iskola rendelkezésére bocsátani.

Ezért 1974-től az óvoda melletti napköziben, 1980-82-ben a Sári féle házban, illetve a művelődési házban is folyt oktatás.

Az iskola egészére általánosítható az, hogy a gyermekek szükségstanterembe kényszerültek, így az iskola hihetetlen erőfeszítések árán a tantestület kiváló és lelkiismeretes munkája révén lehetett eredményes.

A jelenlegi tantestületből mindössze néhányan emlékezhetnek, hogy mit jelentett az órák közötti szünetben az alsó- és felső iskola közötti 10 perces „versenyfutás”, mit jelentett, amikor téli hidegben az olajkályhák befagytak, amikor dohos, nedves falakon a szemléltető eszközök rövid idő alatt tönkrementek. Bizony nehéz, hosszú évek, évtizedek voltak ezek tanulóknak, nevelőnek egyaránt.

Az 1970-es évek második felében a születések számának ismeretében prognosztizálható volt a tanulók számának változása, figyelembe véve azt a körülményt is, hogy ebben az időben már körzeti, központi iskola volt Badacsonytomaj.

Elodázhatatlan volt egy új iskola felépítésének tervezése.

E visszatekintés írója 1975-81 között a Tapolca Járási Művelődésügyi Osztály vezetőjeként pontos ismeretekkel rendelkezett a járás oktatási ellátottságáról, a tárgyi feltételekről.

Ezért számtalan elemzésben, előterjesztésben magam is sürgettem a Megyei Tanácshoz megküldött, jelentésekben Badacsonytomajon az iskolai feltételek rendkívül mostoha hátrányos körülményeit, új iskola tervezésének, építésének sürgős biztosítását.

Meg kell említenem azt a tényt, hogy a Veszprém Megyei Tanács utolsó öt éves költségvetési tervében szerepelt és elfogadásra került Badacsonytomajon új iskola építése, ebben jelentős szerepük és érdemük volt, az akkori helyi vezetőknek Németh Lajosnak és Mékli Károlynak, és szerényen megjegyezve magamat is idesorolva.

A költségvetési fedezet biztosításában döntő és meghatározó személyiség volt Gyuricza László a Veszprém Megyei Tanács VB. Elnöke.

1980-ban hosszú betegség után elhunyt Rédl Viktor iskolaigazgató így egy tanévre Holczinger Jánost bízták meg a vezetői feladatokkal. A megüresedett igazgatói munkakör ellátására megtiszteltek bizalmukkal a helyi vezetők, így azt örömmel megpályáztam.

Az ismeretek birtokában tudtam, hogy óriási feladatok várnak az új intézményvezetőre, a sok feladat közül az, hogy aktív tagja legyen annak a közösségnek, amely hivatott az új iskola felépítésére.

Ez utóbbi emberpróbáló feladat volt és egy pedagógus életében egyszeri és megismételhetetlen.

A tervezés mérnöki teendőit Gózon Imre veszprémi építészmérnök végezte, akivel szinte napi munkakapcsolatban álltunk, így alakult azután ki a végleges elképzelés a gyönyörű álm, Veszprém megye egyik legszebb iskolájának építési dokumentációja.

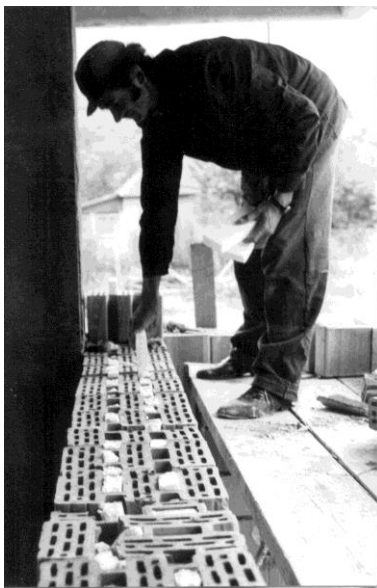
Nagyon sok Badacsonytomajhoz kötődő ember szívügye lett, hogy a felépülő új iskola külső megjelenése mellett belső felszereltségében is, esztétikumát, korszerűségét tekintve a legtöbbet nyújtsa a majdan itt tanuló gyermekeknek.

Széleskörű, szinte példátlan összefogásban nyilvánult mindez meg.

Udvardi Erzsébet festőművész 25 festményét ajánlotta fel az iskola építéséhez, a nagyközségi tanács és intézményei, így az iskola, az óvoda a közületi szolgáltató, a tanácsi dolgozók 1 havi teljes bérüket ajánlották fel és fizették be az iskola építésére elkülönített számlaszámra. Csatlakoztak a támogatáshoz az Erdei Termék Vállalat, a MÖ. Kiképző Bázisa, a Hegyközség Szakszövetkezet a Badacsonyi Állami Gazdaság dolgozói. Nagyméretű színes fotóit ajánlotta fel Faragó György fotóművész, és jelentős volt az egyéni mecénások száma is.

A felépülő iskola helyének kijelölését sok vita előzte meg, hisz nagyon sok szempontot kellett figyelembe venni és mérlegelni. Miután a vitatott kérdések tisztázódtak 1983-ban megkezdődött a beruházás.

Az közismert, hogy a Kert utcától keletre mocsaras, ingoványos terület volt a jellemző, ami egészen az un. „Büdös tóig” húzódott. A talajréteg vizsgálatok azt mutatták ki, hogy a fel-és altalaj alatt 8-10 m-re összefüggő „kőpad” található; így az iskola alapjai sajátos módszerrel készültek.

A kijelölt főfalak vonalában közel ezer 10 méter hosszú 100-as vascsöveket döngöltek a

földbe egészen a kőpad szintjéig. Ekkor a cölöpverő gépek zajától volt hangos településünk, e zaj mindnyájunknak örömteli volt, mert azt hirdette, hogy az iskola építése visszavonhatatlanul megkezdődött.

A megfelelő mélységre levert acélcsövekbe azután acélpálcákat engedtek egészen a fenéig, majd híg betonnal öntötték tele azokat. Így elmondható, hogy az iskola fundamentuma közel 10 méteres mélységű vasbeton, mindezek ellenére a közel 3000 m²-es épületben a kisméretű dilatáció abszolút mértékben nem volt kizárható.

Az építés folyamán rendszeres napi munkakapcsolatban voltunk a tervezővel, a kivitelezővel és annak képviselőivel. Az iskola építője a Tanácsi Építőipari Vállalat sümegi kirendeltsége volt Csiszár Sándor vezetésével, az építés művezetője Németh Gyula technikus, és Lencs István brigádvezető.

A cölöpalapozást követően, az időben talán egészen újszerű technológiával épült az iskola. Bármilyen meglepő az épület emeleti lapját a földön öntötték ki erős vasbetonból, majd a kötést követően az egész emeleti síkot csavarorsós emelőkkal a szükséges magasságba emelték.

Ezt természetesen sok nap összehangolt munkájával tudták megtenni. Miután az emelet vízszintes lapját felemelték, következett az alapokon nyugvó falazat elkészítése, a nyílászárók beépítése.

A falak felhúzója az ablakok elhelyezése után ideiglenes fűtéssel biztosították télen is a munkafeltételeket, így három hónapot

is nyertek az aprólékos és időigényes belső munkálatok elvégzésére.

1985-ben készülnek el az emeleti tantermek, a tornaterem, ekkor már az aula lépcsőzetén is megközelíthető az emeleti rész. Gőzerővel folyik a munka belső- és külső térben, a fűtés, elektromos hálózat, vizesblokkok szerelvényezése földszinten, emeleten egyaránt.

Ekkor 1985 tavaszán már elkészült a Nagyközségi Közös Tanács közigazgatási területének oktatási koncepciója, amely a tervezhető demográfiai adatok alapján, a használható építmények figyelembe vételével Badacsonytomajon az új iskolában 12, Badacsonytördemicen 4, és Ábrahámhegyen 2 tanulócsoport működtetésével számolt.

A koncepció szerint:

Ábrahámhegyen 2 összevont tanulócsoportban ábrahámhegyi, balatonrendesi és salföldi alsó tagozatos gyermekek járnak, Badacsonytördemicre iskolabusz szállítja az 1-2 osztályosokat, míg az új iskolában nyernek elhelyezést a Badacsonytördemic, Badacsonytomaj, Ábrahámhegy, Balatonrendes, Salföld 3-8. osztályos tanulói.

Az új iskola építésével párhuzamosan- hogy a tárgyi színvonal közelítse egymást a Nagyközségi Közös Tanács felújította az ábrahámhegyi tagiskolát, Badacsonytördemicen központi fűtést, tornaszobát, éttermet és vizesblokkot alakított ki az iskola épületében, valamint teljes felújítást kapott az épület külseje és tetőszerkezete.

Az oktatási koncepció önmagában természetesen semmit nem ér megvalósítása a legteljesebb társadalmi egyetértéssel lehetséges.

Legnehezebb természetesen a szülők egyetértésének elnyerése volt, hiszen az utaztatástól majd mindenki idegenkedett. Sok-sok fórum, egyeztetés, vita után elnyertük a szülők nagytöbbségének megértését, egyetértését.

Az 1985-86-os év fordulóján 1985-ben a már szülők által is elfogadott koncepció alapján megkezdtuk az életkori sajátosságoknak megfelelő tanuló székek, asztalok egyéb bútorok megrendelését.

1986 tavaszán a külső belső befejező munkálatokat végezte a kivitelező, készült az udvar, a sportpálya, a 600 adagos konyha technikai berendezése.

Az épület fűtése akkor un. konténeres gáztartályból történt.

Nyár elején sorban érkeztek az új bútorok, berendezési tárgyak, megkezdődött a tervezésnek megfelelően az egyes tantermek berendezése, amely óriási hajrában augusztus végéig tartott.

A megyei Napló 1986. augusztus 30-i számában az első oldalon az új iskola fényképével közli:

„Badaacsonytomaj lakói tegnap ünnepeltek. Tehették azt, hiszen új építészetileg is különleges iskola avatására gyűltek össze délelőtt a létesítmény aulájában.”

Az iskolaavatón Németh Lajos tanácselnök köszöntötte a megjelenteket, többek között Navracsics Tibort a Veszprém Megyei Tanács elnökhelyettesét, Szabó Bélát a tapolcai pártbizottság első titkárát, Sebők János vezérőrnagyot, országgyűlési képviselőt, Baski Sándort Tapolca város tanácselnökét, valamint a tervező- és kivitelező vállalat dolgozóit, az új iskola tantestületének tagjait.

Iskolaavató beszédet Navracsics Tibor mondott. „Szólt arról, hogy igazán értékke és ünneppé ezt a napot az teszi, hogy az emberi megküzdés, emberi alkotás eredménye az átadásra kerülő iskola. Beszélt az iskoláról, a társadalomban betöltött fontos szerepéről, amely a szép szót befogadta és irányított emberi sorsokat.

Kiemelte azt, hogy aki e tájba illő nagyszerű iskolát látja, tudja azt, hogy minden az itt élők tevékenységének, szellemiségének, távlatokhoz való viszonyának és képességeinek terméke is.

Végezetül elmondta, hogy megérte a létesítményért küzdeni, fáradozni, személyeknek, kollektíváknak egyaránt, mert tenni

csak úgy lehet, ahogy ők tették, kötelességgel és felelősséggel.

Az iskolaavató beszéd után kitüntetések átadására került sor, majd a résztvevőknek Stankovics György igazgató mutatta be az új létesítményt.”

Ime: A NAGY ÁLOM MEGVALÓSULT!

Az 1986. szeptember 1-jén induló tanévben mindnyájunk nagy öröme Badacsonytördemecen, Badacsonytomajon a tanítás új strukturában zavartalanul elkezdődött, természetesen Ábrahámhegyen is.

Az 1986/87-es tanévben az össz. tanulói létszám 435 fő volt, ebből 310 tanuló járt az új iskolába, 125 fő Badacsonytördemecen és Ábrahámhegyen. Az iskolában 38 fő szakképzett pedagógus dolgozott, a tanulók $\frac{3}{4}$ része vette igénybe a napközis ellátást. A tanévben 18 szakkör ismeret és foglalkozási anyaga egészítette ki a tantervi követelményeket.

A Napló: 1986. nov. 7-i számából kiemelt címmel

„Építeni csak szépet jól szabad az új badacsonytomaji iskola dicsérete”

Régóta várta Badacsonytomaj az új iskolát. A tanév elejétől vették birtokukba a gyerekek, pedagógusok. A község örömét csak az tudja igazán átérezni, aki ismerte a korábbi szükségstantermek nyomorúságát. Az iskola szépsége funkcionalitása, lefegyverző. Sokak szerint Észak-Dunántúl legszebb iskolája. Bevallom jómagam csak Finnországban láttam hasonlót.

Különösen a tetőtér-világítás tetszetős, hangulatos. Nemcsak a reprezentatív, kétszintes légtérű aula, hanem az osztálytermek is felülről kapják a fényt. Így a természet szinte „beköltözik” az épületbe.

Szünetben alig látni gyereket, olyan nagy a belső tér. Pedig több mint háromezáz tanuló az új tomaji iskolában.

Így érdemes tervezni, kivitelezni, ha szem és lelke gyönyörködtető alkotás születik. A gyerekek a pedagógusok szemlátomást jól érzik magukat. Arcuknál talán csak a tisztaság ragyog jobban. Így is lehet ma iskolát tervezni- tágasra, szépre, időtállóra.

Elbúcsúzva az igazgatótól makacsul visszatér a gondolat: akármilyen nehéz gazdasági helyzetben is, de építeni csak szépet és funkcionálisan jót szabad. A ma rabságából csak a jövőbe tekintve szabadulhatunk....”

Horváthy György

A lehetőségek és új körülmények révén egy sor kezdeményezés született, amelyek ma már az iskola hagyományai közé sorolhatóak. Ilyenek a 4. osztályosok úszásoktatása, a 7. osztályosok téli sítábora, a zenei oktatás, az iskola karácsonyfája.

20. éves az iskola, immár generációk sora hagyta el végzősként megalapozott tudással, ismeretanyaggal, testi és lelki felvértezéssel.

Meggyőződésem, hogy elmúlhatatlan szeretettel mindezeknek letéteményese volt, és napjainkban is az, a kiváló képességű, tehetséges és szorgalmas, munkáját lelkiismeretesen végző tantestület és a kisegítő személyzet.

A Tatay Sándor Közös Fenntartású Általános Iskola napjainkban a hagyományos művelődési anyag átadásán túl zenei, művészeti tehetségfeltáró és nevelő intézmény, amely szervezi és koordinálja a kistérség 17 oktatási intézményének pedagógiai szolgáltatásait is.

A Tatay Sándor Közös Fenntartású Általános Iskola tanulói számára május 3-tól új helyszíneken folytatódik a tanév.

A várva - várt felújítás megkezdésének érdekében már hetekkel ezelőtt megkezdődött az iskola eszközeinek, dokumentumainak bedobozolása. A 24 év alatt összegyűlt anyagokat a leltár alapján kiválogattuk, az elavult eszközöket leselejteztük. A költözködésben sok szülő sietett segítségünkre, akik a cipekedésben, a takarításban, a

bútorok szállításában fáradhatatlanul dolgoztak. Mivel februártól szombatokon is tanítottunk, ezzel lerövidítettük a hátralévő időszakot. Az új helyszíneken, a művelődési házban és a Leszner-épületben már csak június 2-ig lesz tanítás, ezután kerül sor 3-án és 4-én az osztálykirándulásokra. A nyári napközi június 7-től kezdődik a művelődési házban.

A tanévzáró ünnepélyt június 18-án 8.00 órakor tartjuk

(8 osztályos tanulóink ballagása már megtörtént áprilisban, elköszöntek az iskola épületétől).

Csizmarik Béláné igazgató

Megkezdődtek a felújítási munkálatok 2010 május 18-án, az első kontinerek egyike:

